ZATERDAG 20 JULI 1940 VERSCHIJNT ONGEREGELD VIJF EN DERSTIGSTE JAARGANG — No. 22

de arbeid

ORGAAN VAN HET NAT. ARBEIDSSECRETRAIAAT
Administratie: Brederodestraat 17-17a, Amsterdam-W., Tel. 83421

Het N. A. S.-bestuur heeft per 13 Juli 1940 de eerste periode van steun aan slachtoffers van bombardementen afgesloten. Bijna f 12.000 is uitgekeerd. Er is opnieuw een som van f 10.000 uitgetrokken voor eventuele slachtoffers in de komende periode.

Mededelingen van het N. A. S.-bestuur

In de ruim twee maanden, die zijn verlopen sedert 10 Mei, hebben wij allen nu wel ervaren, dat de toestand in Nederland totaal anders is, dan dit voorheen het geval was. Niet in het minst is dit zo voor de vakbeweging.

Zeker, van de zijde der autoriteiten is verklaard, dat zij het op prijs stellen, wanneer de vakbeweging haar werkzaamheid voortzet. Dat geschiedt ook, doch bedoelde werkzaamheid beperkt zich in hoofdzaak tot de bemoeiing met de werkloosheidsverzekering en de steunregelingen.

Het N.A.S.-bestuur heeft zich, in overleg met de vertegenwoordigers van de N.A.S.-Federaties op het standpunt gesteld, dat onze N.A.S.-beweging in de huidige omstandigheden de belangen van de leden moet blijven behartigen. Behalve op het gebied van de werkloosheidszorg is er nog wel het een en ander te doen. Wij wijzen er op, dat het N.A.S. belangrijke steun verleende aan leden, die getroffen werden door bombardementen. Verder zijn er allerlei sociale aangelegenheden, die de aandacht van de vakbeweging vragen. Aan de andere kant zijn in deze tijd de mogelijkheden der vakbeweging in verband met de onderscheidene verordeningen zeer beperkt, waarmede wij rekening hebben te houden.

Aan de hand van deze werkelijkheid heeft het N.A.S.-bestuur moeten erkennen, dat onze N.A.S.-beweging in deze tijd meer dan vroeger gedecentraliseerd zal moeten functionneren. Dat wil zeggen, dat de werkzaamheid in hoofdzaak moet verricht worden door de N.A.S.-Federaties. Dientengevolge besloot het N.A.S.-bestuur aan de beide bezoldigde bestuurders, secretaris en penningmeester als zodanig ontslag te verlenen, zomede aan den beambte-propagandist. Met de Federatie van Landarbeiders zal overleg worden gepleegd om bedoelde beambte, die reeds lang voor de landarbeiders werkzaam is, in het vervolg geheel voor die Federatie werkzaam te doen zijn.

Het werk onzer vakcentrale wordt intussen voortgezet en geleid door het N.A.S.-bestuur, aangevuld met een vertegenwoordiger uit elke N.A.S.-Federatie. Het enige verschil met de oude toestand is, dat het besturend college zal voortwerken zonder **bezoldigde** bestuurders. De beide functies van secretaris en penningmeester worden ook thans door de oude functionarissen uitgeoefend, echter onbezoldigd. Ook voor de functie van N.A.S.-voorzitter is een onbezoldigde bestuurder aangewezen.

De gelden van de C.W.K., die in verband met het stakingsverbod een andere bestemming moesten krijgen, komen op andere wijze aan N.A.S.-leden, in de vorm van ondersteuning ten goede, zoals kan blijken uit de betaalde en eventueel nog te betalen vergoeding aan gezinnen, die door bombardementen hun hebben en houden verloren. Op een andere plaats in dit blad wordt deze materie in een afzonderlijk artikel behandeld.

Met de maandelijkse uitgave van „De Arbeid" in verkleind formaat, in hoofdzaak als mededelingsblad, zal worden voortgegaan. Hierdoor zal het contact tussen onze landelijke vakcentrale, het N.A.S., en de leden kunnen worden onderhouden.

Als bestuurders en leden der plaatselijke en landelijke N.A.S.-beweging het N.A.S. trouw blijven, juist nu in deze moeilijke tijd, dan zal onze vakcentrale nog veel en goed werk in het belang van de leden kunnen verrichten.

Solidariteit der N. A. S.-beweging

De slachtoffers der bombardementen.

In de vorige „Arbeid" hebben de leden van het N.A.S. kunnen lezen, de belangrijke beslissing die genomen is inzake de te verlenen steun aan hen, die hun gehele inventaris bij de bombardementen in Rotterdam en elders verloren hebben.

Aanvankelijk was de beslissing:

voor alleenstaande personen ... f 15.—
voor gehuwden en kostwinners f 20.—
plus f 2.50 voor elk kind met een maximum van f 30.—.

Daar een der aangesloten Federaties de beslissing nam genoemd bedrag aanmerkelijk te verhogen, werd in overleg met de Federatiebesturen door middel van de penningmeesters besloten, alle N.A.S.-leden een gelijke uitkering te verstrekken.

Opnieuw werd de norm vastgesteld en deze werd aldus gewijzigd:

voor alleenstaande personen ... f 30.—
voor gehuwden en kostwinners f 40.—
plus f 2.50 voor elk kind met een maximum van f 50.—.

Alle leden in Rotterdam en elders die hiervoor in aanmerking kwamen, ontvingen naar genoemde norm uitkering. De uitkeringsperiode werd Zaterdag 13 Juli j.l. afgesloten.

Een commissie van Rotterdamse kameraden belastte zich er mee de juistheid der aanvragen te onderzoeken en zonder hun toestemming werd niet uitgekeerd.

Uitgekeerd werd in totaal aan 282 personen een bedrag, groot f 11687.50. Verdeeld over de Federaties als volgt:

		Aantal personen	Bedrag
1.	Fed. v. Bouwvakarbeiders	61	f 2557.50
2.	Fed. v. Fabrieksarbeiders	49	„ 2052.50
3.	Fed. v. Handels- en Kantoorpersoneel	1	„ 45.—
4.	Fed. v. Landarbeiders	—	„ —.—
5.	Fed. v. Metaalbewerkers	25	„ 1005.—
6.	Fed. v. Meubelmakers	8	„ 325.—
7.	Fed. v. Sigarenmakers	11	„ 462.50
8.	Fed. v. Textielarbeiders	—	„ —.—
9.	Fed. v. Transportarbeiders	121	„ 4967.50
10.	Fed. v. Gemengde vereeniging	6	„ 272.50
	Totaal	282	f 11687.50

Over de plaatsen verdeeld, ongeacht of verhuizing of evacuatie had plaats gevonden, was het beeld, wat het aantal personen betreft, als volgt:

	Aantal personen
Rotterdam	275
Amsterdam	1
Utrecht	1
Leiden	1
Wageningen	3
Vlissingen	1
Totaal	282

In de jongstleden gehouden bestuursvergadering van het N.A.S. in overleg met de penningmeesters der Federaties, werd besloten, na de afsluiting van de eerste periode van Zaterdag 13 Juli j.l., opnieuw de tweede periode te openen voor gevallen, die eventueel nadien plaats vinden. Echter heeft de praktijk geleerd, dat een betere regeling getroffen moet worden om zekerheid te krijgen, dat de gelden, die toegestaan worden, ook besteed worden voor de aanschaffing van het eerst nodige bij het betrekken der woning, hetzij dezelfde of een andere woning.

De uitkeringsnorm blijft als de vorige.

1. Om recht op de toegestane uitkering te doen gelden moet de betrokkene minstens 1 jaar lid zijn en geen contributieschuld hebben.

2. De gelden worden uitgekeerd zodra de betrokkene zich opnieuw installeert.

3. Alleen zij, die tengevolge van bombardementen hun huisinventaris, hetzij geheel of gedeeltelijk hebben verloren, kunnen een aanvraag doen bij hun organisatie, welke de aanvraag doorzendt aan de Federatie, waarvan zij deel uitmaakt.

4. Elke aanvraag wordt bij het N.A.S.

Zie vervolg pag. 2, 1e kolom onderaan

Kitsz, Bouwman en Molenkamp gaan als bezoldigd bestuurder heen

Op de laatstleden gehouden N.A.S.-bestuursvergadering zijn verschillende maatregelen genomen in verband met de toestand, waarin de N.A.S.-beweging zich thans bevindt. Elders in dit blad vindt men nadere bijzonderheden hierover. We menen, dat een enkel woord, nu dat drie der oudste N.A.S.-bestuurders niet meer in bezoldigde dienst van het N.A.S. zijn, op z'n plaats is.

Wij willen op deze plaats dank brengen voor hetgeen zij in het belang der arbeiders gedaan hebben.

Kitsz, de oudste bestuurder van het N.A.S, maar ook de oudste Amsterdamse vertegenwoordiger, de typische arbeider, die op zijn manier optrad en een methode voor zich zelf had gevonden, waarmede ieder vertrouwd was geraakt. Vriend en vijand, als wij dat zo noemen mogen, wisten met wien zij te doen hadden, wanneer de oud-secretaris van het P.A.S., kam. Kitsz, voor bepaalde zaken kwam praten of onderhandelen. Hij werd, na reeds geruime tijd 2e en 1e secretaris van de metselaarsvereniging D.V.V. geweest te zijn, op 7 Juli 1907 ongesalarieerd secretaris van het Amsterdamse P.A.S. en in 1912 bezoldigd bestuurder in de functie van secretaris. Gedurende de periode tot 1932 toe was hij de ziel van de Amsterdamse beweging en als wij de beweging vergelijken van toen met thans, dan wil dat zeggen, dat er werk aan de winkel was.

Sedert 1932 is Kitsz penningmeester van het N.A.S. en verrichtte hij deze functie tot op heden.

Reeds in April 1940 werd te kennen gegeven, dat met het oog op de leeftijd de tegenwoordige N.A.S.-penningmeester zou moeten aftreden. Het lag niet in de bedoeling opnieuw een bezoldigd N.A.S.-penningmeester aan te stellen. Het in uitzicht gestelde N.A.S. congres op 7 en 8 Juli (dat intussen niet kon worden gehouden) zou de beslissing krijgen over de nieuwe structuur wat het bestuursapparaat betreft. Er is intussen in dit land wat veranderd. Kitsz kreeg geen bloemen tot afscheid van de autoriteiten, zoals dat in andere kringen meermalen geschiedt. Hij werd op last van de Hollandse autoriteiten op de eerste dag van de oorlog, op 10 Mei 1940, gearresteerd en in Hoorn geinterneerd. Alzo op 68-jarige leeftijd ging hij naar de beruchte krententuin. Intussen is kam. Kitsz meer dan 33 jaren als bestuurder in dienst van de arbeidersbeweging geweest en blijft hij op zijn leeftijd de functie van N.A.S.-penningmeester onbezoldigd verrichten.

Bouwman en Molenkamp. Deze beide bestuurders komen voort uit de Rotterdamse havenarbeidersbeweging. Zij zijn het, die door hun bestuurskracht veel in het belang van de Rotterdase havenarbeiders hebben gedaan. De meer dan schandelijke verwilderde toestanden, die in het haven- en transportbedrijf werden aangetroffen, daarin werd verbetering gebracht door hun werk. Ook aan deze beide kameraden brengen wij een woord van dank en willen wij ter herinnering aan hen een paar regels wijden.

Bouwman is in Maart 1904 lid geworden van de Algemene Havenarbeidersvereniging Rotterdam. In Januari 1908, nadat de sociaaldemocraten scheuring hadden gebracht in de Nederlandse Scheeps- en Bootwerkersbond, waarbij de A.H.A.V. was aangesloten, werd hij voorzitter van de Rotterdamse Havenarbeidersvereniging. 1 September 1916, toen de Nederlandse Scheeps- en Bootwerkersbond en de Algemene Nederlandse Zeemansbond fuseerden, werd hij voorzitter van de Ned. Federatie van Transportarbeiders. Gesalarieerd bestuurder is hij van April 1912 af. Eerst van de Rotterdamse organisatie, sedert 1915 van de Ned. Scheeps- en Bootwerkersbond, sedert 1 September 1916 van de Federatie van Transportarbeiders en vanaf April 1933 secretaris van het N.A.S. Kam. Bouwman was een ijverig en werkzaam bestuurder, die, waar men hem riep, op zijn post was. Nimmer klopte men tevergeefs aan om hulp en raad en hij wist steeds door zijn ervaring, inzicht een juist en ernstig advies te geven. Wij zijn de tolk van het grootste deel der N.A.S.-beweging, wanneer wij hem hier onze oprechte dank brengen.

Molenkamp is ongeveer als Bouwman in dezelfde tijd in de Rotterdamse havenarbeidersbeweging gekomen. Hij was eveneens bestuurder en in 1915 of 1916 gesalarieerd bestuurder van de Plaatselijke haven- en transportarbeidersorganisatie. Hij gaf gedurende de periode tot 1927 toe mede leiding aan de Rotterdamse havenarbeidersbeweging. En zijn ernstig, somstijds schamper en critisch oordeel, had altijd waarde voor degenen, die met hem te maken hadden. In 1927 werd hij beambte op het kantoor van het N.A.S., later is hij beambte-propagandist geworden en achtereenvolgens gestationneerd geweest te Groningen, Leeuwarden en Arnhem. De laatste jaren was hij secretaris van de Landarbeidersorganisatie.

Boven beschreven kameraden nemen afscheid uit de gesalarieerde functie, maar zij blijven alle drie op hun post. Wij hebben vroeger wel eens betoogd, dat wanneer er werkelijk eens ernstiger dagen aan zouden breken, dat dan zou blijken, op wie wel en op wie niet te rekenen viel. Hier zijn wij nu achter gekomen. De theoretici en vaak totaal onbekwame leiders zagen wij meermalen komen en weer gaan, maar de nuchteren en de bezadigden en zij, die het hoofd niet direct kwijt raken, blijven aan het hoofd van de troep zolang hun de gelegenheid daarvoor gegeven wordt.

G. D.

vervolg van pag. 1

aanhangig gemaakt. Na het gedane onderzoek ter plaatse, ontvangen de Federaties opdracht tot betaling over te gaan met in achtneming van het in punt 2 genoemde.

5. Alle uitkeringen die gedaan worden, moeten op de daarvoor in triplo bestemde lijsten vermeld worden. De betrokkene moet voor ontvangst van het daarop vermelde bedrag zelf tekenen.

6. Na inlevering van de gekwiteerde lijsten bij het N.A.S., vindt de verrekening plaats.

Voor dit doel is voor de tweede termijn voorlopig ƒ 10.000.— uitgetrokken.

Deze belangrijke beslissing getuigt, dat de solidariteit in N.A.S.-kringen nog altijd vooropstaat. De vraag door verschillende leden gedaan of de vakbeweging buiten de werklozenkassen nog wel een taak heeft, is door het bovenstaande beantwoord en de lezer moet beseffen, dat hetgeen vandaag voor een ander geldt, morgen voor hemzelf kan gelden.

Plaatselijke correspondentie

Rotterdam

Het heeft er wel gespannen.

(S.) Met het begin van de oorlog op 10 Mei heeft het wel gespannen, ook voor wat het functionneren van onze organisaties betreft. Het gebouw in de Maasstraat was de eerste dagen niet te bereiken. Zo bekend is, was in dit gebouw alles ondergebracht. De stagnatie en moeilijkheden, hierdoor veroorzaakt, zijn echter overwonnen. Het is met horten en stoten gegaan, maar uiteindelijk toch voor elkaar gekomen.

Door de branden, die in het oude stadsgedeelte hebben gewoed, zijn een groot aantal onzer leden getroffen. Het aantal ligt tussen de 12 en 15% van het ledental.

Van deze kameraden zijn een aantal met hun gezinnen terechtgekomen in andere gedeelten van de stad. Een ander gedeelte is geëvacueerd naar andere plaatsen.

Natuurlijk was het zaak om allen weer terecht te brengen. En zover we thans kunnen overzien, is dat voor het overgrote deel weer geheel voor elkaar. Natuurlijk missen we bij verschillende afdelingen nog kameraden.

Het laat zich begrijpen, dat velen, die hebben moeten vluchten, zonder ook maar iets te kunnen meenemen, wel enige tijd uit het gewone doen zijn geraakt.

Komt dat alles weer langzaam terecht? Er wordt aan gewerkt om het „normale" leven weer op gang te brengen, ook in het zwaargeteisterde Rotterdam.

Zaak is onder deze omstandigheden: de harten warm, de hoofden koel te houden. We leven ontegenzeggelijk in een tijdperk, waarin zich grote maatschappelijke veranderingen voltrekken.

Arbeid is de gezonde grondslag voor menselijke welvaart, **productieve** arbeid. De arbeider, opgevat in de breedste zin van het woord, zal van zijn arbeid en inspanning moeten kunnen profiteren en genieten. Tot op heden is dit begrip, altijd door, geweld aangedaan.

Dat houden we voor ogen, en willen we niet vergeten.

Veel werklozen tewerkgesteld.

Niet minder dan 20.000 mensen zijn thans bij de opruimingswerken te Rotterdam tewerkgesteld.

De lonen hiervoor zijn oorspronkelijk vastgesteld op ƒ 18.— per week, voor een tweede gezinslid of ongehuwde ƒ 12.—. Later is hier ƒ 0.25 per dag bijgekomen, plus ƒ 0.50 voor de bij een werklozenkas aangesloten georganiseerden.

In het begin hebben we met gevallen te maken gehad, dat steuntrekkers, vaders van grote gezinnen, met dit loon beneden hun steunbedrag bleven. Daarin is verandering gebracht in deze zin, dat in elk geval het meerdere aan steun boven het loon zal worden betaald.

Nu lopen er ook nog verschillende, moeilijkheden over de uitbetaling van de toegezegde 50 cent voor de georganiseerden. J.l. Zaterdag hebben we nog verschillende mensen gehad, die deze 50 cent nog steeds niet hebben ontvangen. We hebben voor de tweede of derde keer tegen sommigen moeten zeggen, dat een en ander op administratieve moeilijkheden berust. Het grote aantal mensen bij het puinruimen in dienst gesteld, brengt mee, dat verschillende zaken eerst over enige weken in orde kunnen zijn. Ons is toegezegd, dat in elk geval nabetaling zal plaats vinden.

Uit het Havenbedrijf.

Een groot aantal arbeiders, ingeschreven bij de H.A.R., heeft zich tot ons gewend met de klacht, dat men de vergoeding voor niet genoten vacantie over het vorige jaar, nog niet heeft ontvangen. Van heel wat van de mensen is de datum waarop deze vergoeding verstrekt zal worden, verstreken. De mededeling door de Scheepvaart Vereniging

Zie vervolg pag. 3, 1e kolom onderaan

Vragenrubriek Steunregeling

79. **Vraag:** Ik ben sinds enige tijd niet meer in de steunregeling opgenomen, omdat mijn inkomsten van die aard waren, dat ik niet voor steun in aanmerking kwam.

De werktijd bij de onderneming waar ik werkzaam ben, is reeds enige tijd ingekrompen, zodat ik gedeeltelijk werkloos ben geworden en thans 36 uur per week werk.

Ook die verdiensten zijn echter van die aard, dat ik aan de hand van de oude steunregeling niet voor uitkering in aanmerking zou kunnen komen, afgescheiden dan van het feit, dat naar mijn oordeel bij de oude toestand toch geen steun zou worden verleend, omdat ik destijds door mijn werken, al was dat gedeeltelijk, mij dagelijks niet kon melden.

Waar echter de dagelijkse aanmelding (stempeling) niet meer nodig is en naar ik meen er voor dergelijke gevallen (steun bij gedeeltelijke werkloosheid) een nieuwe regeling is getroffen, ontving ik gaarne de mededeling of ik thans boven mijn verdiende loon (36 uur) nog voor steun in aanmerking zou kunnen komen. Z. te A'dam.

Antwoord: Om te kunnen beoordelen, of aan de hand van de door U bedoelde nieuwe regeling nog steun zou kunnen worden verleend, zullen we van U opgaaf moeten ontvangen hoeveel loon per week U thans ontvangt en het aantal gezinsleden, om aan de hand van dat laatste te kunnen vaststellen hoe groot Uw steunbedrag zou zijn geweest bij gehele werkloosheid.

Ter informatie (ook eventueel voor anderen, die in Uw vraag belang stellen) laten we hieronder de betreffende circulaire geheel volgen:

J. E. K.

AFSCHRIFT.

Departement van Sociale Zaken.

Betreffende:
Verkorting werkduur.

's-Gravenhage, 15 Juni 1940.
No. 3-1129, Afd. Steunverlening.

Ik heb de eer Uw college te berichten, dat ik het volgende heb besloten: Arbeiders, die tengevolge van de gewijzigde omstandigheden minder dan het vóór 10 Mei j.l. als normaal geldende aantal uren werkzaam zijn, (uiteraard voor zoveel nodig met goedkeuring van den Directeur-Generaal van de Arbeid) mogen niet als gedeeltelijk werklozen in de steunregeling worden opgenomen.

Mochten deze arbeiders echter overeenkomstig de bestaande voorschriften in beginsel als kostwinner of kostganger in de steunregeling kunnen worden opgenomen, dan moet thans worden nagegaan, welk steunbedrag zij zouden kunnen ontvangen — daarbij steeds aanhoudende het gebruikelijke maximum bij gehele werkloosheid — zonder rekening te houden met de inkomsten van anderen dan den kostwinner of kostganger zelf. Verdienende kinderen of gezinsleden tellen bij de opbouw van het theoretisch steunbedrag niet mede. Dit steunbedrag (eventueel dus maximum bij gehele werkloosheid) moet dan met 20% worden verhoogd, waarna de inkomsten van den kostwinner of kostganger zelf geheel van dit bedrag moeten worden afgetrokken.

De werkelijke inkomsten van den kostwinner of kostganger zelf, vermeerderd met het bedrag der tegemoetkoming mogen samen nimmer meer bedragen dan het loon, hetwelk werd verdiend, voordat wijziging in de arbeidsvoorwaarden met betrekking tot het aantal werkuren werd aangebracht.

In de kosten van deze tegemoetkoming kan subsidie worden verstrekt.

U ontvangt omtrent de wijze van declareren nog nader bericht.

Wat betreft de werkloosheidsstatistiek moet U er zorg voor dragen, dat arbeiders, die bovenbedoelde tegemoetkoming ontvangen, hierin uiteraard niet worden opgenomen. Omtrent de wijze, waarop hieromtrent opgave aan mijn Departement moet worden gedaan, ontvangt U eveneens nader bericht.

Tenslotte volgen hier een paar voorbeelden aan de hand waarvan U de berekening der tegemoetkoming kunt maken.

A. Man, vrouw en 4 inwonende kinderen. Gemeente der eerste klasse. Loon bedraagt *f* 30.—. De man is dubbel-uitgetrokken.

Steun voor man en vrouw ...	*f* 11.—
4 kinderen 4 x *f* 1.35	„ 5.40
overgangstoelage	„ 1.—
Samen	*f* 17.40

Dit bedrag wordt vermeerderd met 20% = *f* 20.88.

Indien nu de werkuren zodanig worden gewijzigd, dat het loon *f* 15.— bedraagt, kan een vergoeding worden toegekend van *f* 5.88.

B. Man, vrouw en 10 kinderen. Gemeenteklasse 7. Loon *f* 17.— Man is dubbel-uitgetrokken.

Man en vrouw	*f* 8.—
10 kinderen	„ 7.50
overgangstoelage	„ 0.50
Samen	*f* 16.—

Maximum volgens de schaal is *f* 15.30.

Hierbij wordt gevoegd 20% = *f* 3.06. In totaal derhalve *f* 18.36.

Indien de werkuren zodanig worden gewijzigd, dat het loon wordt teruggebracht tot *f* 12.—, dan bedraagt de tegemoetkoming *f* 6.36.

Deze tegemoetkoming moet echter worden beperkt tot *f* 5.—, aangezien het loon *f* 17.— bedraagt.

Met de schalen der gedeeltelijke werkloosheid, art. 10 onder a. der steunregeling, alsmede inkomsten van anderen dan den kostwinner zelf behoeft in het geheel geen rekening te worden gehouden.

Zij, die een tegemoetkoming als bovenbedoeld ontvangen, kunnen in beginsel voor de distributie van goedkope levensmiddelen in aanmerking komen.

De 5% duurtebijslag geldt voor hen niet, terwijl ook de extra-bijslag voor inwonende kinderen uiteraard niet kan worden gegeven.

De Secretaris-Generaal,
waarnemend Hoofd van het
Departement van Sociale Zaken,
A. L. SCHOLTENS.

Aan de Gemeente-besturen.

78. **Vraag:** In nummer 7 (Januari 1939) blad 13 van het Documentatie-Bulletin wordt door U in beantwoording van vraag No. 27 o.a. medegedeeld, dat niet kan worden ontkend, dat de invoering van het z.g. inkomstenbriefje grotere waarborgen geeft tegen het verstrekken van onjuiste inlichtingen. Hierop laat U dan volgen, dat zulks ook een juridische zijde zou hebben. **Ik zou gaarne van U vernemen, in welk opzicht het door U bedoelde formulier, juridisch blijkbaar grotere waarde heeft voor de betreffende steunorganen, als in de tijd, dat het lid zijne eventuele inkomsten mondeling ter kennis van het bestuur bracht.**

K. te A'dam.

Antwoord: Zoals U bekend kan zijn, is op het door U bedoelde door het lid wekelijks in te leveren inkomstenbriefje gedrukt, dat het niet of onjuist opgeven van gezinsinkomsten aangifte bij de justitie tot gevolg heeft.

En voorts, dat bedoeld formulier is bestemd om te dienen als geschrift, bedoeld in het 1e lid van artikel 225 Wetboek van Strafrecht.

De eerste mededeling op dat formulier n.l., dat aangifte bij de justitie enz. zal plaats vinden, hebben bedoeld preventief (waarschuwend) te werken.

Ook het tweede gedeelte, n.l. dat het formulier zal dienen als geschrift, bedoeld bij artikel 225 W. v. Str., zou men als een waarschuwing tegenover de ondersteunde kunnen zien.

Echter zal met een enkele uitzondering, door de werklozen in het algemeen daaraan minder aandacht worden geschonken, omdat hen de betekenis van het betreffend artikel zal ontgaan.

Echter dat tweede gedeelte heeft nu juist juridische waarde voor het geval, dat een zaak betreffende inkomsten-verzwijging ter kennis van de justitie wordt gebracht.

De zaak is n.l. deze, dat vóór bedoeld formulier toepassing vond, strafvervolging vaak afstuitte op grond, dat het bewijs van „valselijk opmaken", bedoeld bij art. 225 van het Wetboek van Strafrecht, bezwaarlijk of zelfs onmogelijk kon worden geleverd.

Het is ook uit deze overweging, dat de Minister destijds een circulaire heeft doen uitgaan, waarin wordt voorgeschreven, dat de werklozen zelf het aanvraagformulier moeten invullen, terwijl zij eventuele wijzigingen, welke op de grote van het steunbedrag van invloed kunnen zijn, schriftelijk moeten indienen.

Het komt dus practisch hierop neer, dat vóór de invoering van het formulier, de ondersteunde, die eventueel wegens inkomstenverzwijging voor de justitie kwam, middels verklaringen waarvan het bewijs niet te leveren was, zich aan vervolging kon onttrekken, terwijl thans het door hem ingevulde inkomstenbriefje als bewijs dient (valselijk opmaken), bedoeld bij artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht, zodat daardoor in tegenstelling met vroeger, het bewijs van fraude kan worden bewezen en op grond daarvan eventueel vervolging kan volgen.

Vervolg van pag. 2

Zuid, dat het regelen van deze zaak in overleg met de erkende organisaties tijdelijk is opgeschort, kunnen we niet erg bewonderen. Evenmin als de betrokken arbeiders. Hier is sprake van een recht voor de arbeiders en het zal moeilijk voor de Scheepvaart Vereniging Zuid zijn, om gegronde redenen voor de opschorting van deze rechten aan te voeren. En omdat dit zo is, worden pogingen aangewend, om deze zaak in orde te krijgen.

Attentie!

Bestuurders en leden van N.A.S.-organisaties, die vroeger vragen inzonden bij de redactie van het Documentatie Bulletin, welke in dat geschrift dan den desbetreffenden medewerker beantwoord werden, zullen hebben begrepen, dat vragen inzake werkloosheidsverzekering, steunregeling, vergoeding aan gemobiliseerden, ontslagkwesties e.d. thans in „De Arbeid" worden behandeld.

Degenen, die dus vragen hebben te stellen, richten zich tot de redactie van „De Arbeid". Dezelfde medewerker als van het D.B. zal dan deze vragen in „De Arbeid" behandelen.

Uit onze Organisaties

Rotterdamse correspondentie.

MEDEDELINGEN.

Het telefoonnummer voor het Rotterdamse P.A.S. en de aangesloten afdelingen is thans: 38141.

De uitbetaling aan de werklozen vindt plaats:

Voor de transportarbeiders (allen):

iedere Vrijdag des v.m. beginnende om 10 uur (op de letter).

Alle overige afdelingen Zaterdagsmorgens op de gewone tijd van vroeger en in de zelfde volgorde.

De inning van de contributie vindt, evenals voorheen, plaats door het ophalen van de boden.

Bouwvakarbeiders brengen als vroeger de contributie.

De adressen zijn nu, **voor de stad:**

Iedere Zaterdagavond **Maasstraat 1b,** des avonds van 5 tot 6 uur.

Voor de Linker Maasoever zelfde dag en uur in de **Strijenschestraat 9.** Beginnende 1ste week (3 Aug. a.s.)

Stempeling W.K.

Het stempelen voor de W.K. vindt plaats, ingaande 22 Juli 1940:

Voor alle afdelingen Stad: 9.30—10 uur Maasstraat 1b.

Voor de L.M.: 9—9.30 uur Strijenschestraat 9.

Dus met ingang van 22 Juli a.s. wordt de stempelduur met een half uur verkort.

AMSTERDAM.

Afdeling Bouwvak.

De kameraden van afdeling bouwvak Amsterdam worden er nog eens op attent gemaakt, dat na 11 Juli j.l. geen vacantiebonnen meer worden ingenomen. Verder vestigen wij de aandacht op het navolgende:

Metselaars Patroonsbonnen moeten zijn getekend door den werkgever en werknemer.

Stucadoorsbonnen moeten zijn getekend door den werkgever.

Alléén bonnen, welke in het boekje geplakt zijn worden ingenomen.

Voor ingeleverde bonnen ontvangt men een kwitantie, welke betaalbaar zal zijn op **Donderdag 1 Augustus e.k., des middags van 2 tot 4 uur en des avonds van 7.30 tot 9 uur, eveneens Leidsegracht 36. Men neme goede nota van de gestelde datum!**

Voor het Bestuur,
J. H. BOSCH, Secr.

KINDERWERK.

Door de omstandigheden is de loterij voor uitzending naar Beekbergen geliquideerd. De loten kunnen ingeleverd worden tegen hun volle prijs bij den Penn. Gerretsen, Jan Evertsenstraat 147 II of bij het P.A.S.

P.A.S. GRONINGEN.

Ondergetekenden verklaren, de boeken en bescheiden van den Penningmeester P.A.S. in de beste orde te hebben bevonden.

De commissie,
W. F. Oosterhuis.
S. Wijnberg.

LANDARBEIDERS VEENDAM.

De ondergetekenden verklaren hiermede, dat zij op 6 Juli 1940 de boeken hebben gecontroleerd en alles in goede orde hebben bevonden.

A. Lamain.
J. Groeneveld.

TRANSPORTARBEIDERS GRONINGEN.

Ondergetekenden verklaren, dat zij de boeken en bescheiden hebben nagezien over het tweede kwartaal en in orde bevonden hebben.

L. Keunega.
H. S. G. Waarheid.

De Nederlandse Vakbeweging

De gebeurtenissen die zich in de afgelopen week in het N.V.V. hebben afgespeeld, wijzen er een ieder, die het nog niet wist, duidelijk op, waar het met de Nederlandse vakbeweging heengaat.

De Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandse gebieden heeft blijkens een bericht in de pers gemeend, dat het bestuur van het N.V.V. niet langer als zodanig kon dienst doen en in de plaats van dit bestuur is de heer H. J. Woudenberg tot Commissaris van het N.V.V. benoemd.

In een circulaire d.d. 16 Juli j.l. aan de N.V.V.-bonden gericht, die wij afgedrukt vonden in „De Metaalbewerker" van 20 Juli j.l., ondertekend: „voor het bestuur van het Nederlands Verbond van Vakverenigingen H. J. Woudenberg, Commissaris", wordt het volgende gezegd:

„Op grond van een beschikking van den Rijkscommissaris voor de bezette Nederlandse gebieden van de 16e Juli 1940 ben ik met ingang van heden tot Commissaris van het N.V.V. benoemd.

De Rijkscommissaris heeft mij bevoegd verklaard de zaken van het N.V.V.-bestuur waar te nemen. Aan het tegenwoordige bestuur is elke verdere werkzaamheid verboden. Ik refereer mij hierbij aan de brief, die U heden door den Rijkscommissaris is toegezonden.

Dienovereenkomstig heb ik met ingang van heden de gezamenlijke bevoegdheid van het tegenwoordige bestuur overgenomen.

Tegenover de organen van de Staat zowel als andere lichamen, commissies en dergelijke, waarin het N.V.V. tot dusver vertegenwoordigd was, heeft deze vertegenwoordiging in de toekomst door mij plaats.

De bij het N.V.V. aangesloten bonden zijn op alle gebieden aan mijn aanwijzingen gebonden.

Ik verzoek de bestuurs- en personeelsleden der bonden hun lopende werkzaamheden voorlopig voort te zetten, totdat zij nieuwe instructies zullen ontvangen.

Indien iemand aan mijn verordeningen in instructies geen gevolg zou geven, zullen tegenover hem dienovereenkomstige maatregelen moeten worden genomen.

Waar de overgave der zaken op het kantoor van het N.V.V. zonder moeilijkheden is verlopen, verwacht ik, dat het werk ook in de daarnaast staande organen in het belang van de aangesloten leden zonder storing zal worden voortgezet."

Als wij bedenken, dat het N.A.S. zeven en veertig jaren geleden begon met het organiseren van de Nederlandse arbeiders in de vakbeweging tegen de uitbuiting van de arbeiders op elk gebied door het Nederlandse kapitaal, als wij bedenken hoeveel strijd er is gevoerd en hoeveel offers er zijn gebracht voor een minder droevig bestaan, ja als wij ook bedenken, dat er door organisatie en strijd voor de arbeiders in de loop der jaren toch wel heel wat is bereikt op het gebied van breideling, van uitbuiting en verslaving, dan vragen wij ons af hoe voos de grote honderdduizenden leden tellende vakcentralen wel geworden moeten zijn, dat zij thans op grond van één enkele beschikking kunnen worden gelijkgeschakeld.

Reeds jaren, vele jaren geleden heeft het N.A.S. tegen de verwording van de grote erkende vakcentralen gewaarschuwd. De leiders er van hebben zich er niet aan gestoord en hebben er samen met de werkgevers alles op gezet om het kleine N.A.S. te vernietigen.

Er is intussen veel veranderd in de laatste maanden en wellicht staan ons nog vele verrassingen te wachten.

Kosten van levensonderhoud

Het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam publiceerde de overzichten, betrekking hebbende op de kosten van het levensonderhoud van arbeidersgezinnen in de maanden April en Mei.

In de maand April bedraagt de stijging van de totale kosten 0.7 punt en in Mei 0.9 punt. Over beide maanden dus 1.6 punt. In het overzicht lezen wij o.m. het volgende:

Het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud voor arbeidersgezinnen, berekend op de basis van het peil der prijzen in 1911—1913 = 100, bedraagt voor de totale kosten van het levensonderhoud 150,2 in Mei tegen 149,3 in April j.l. en voor de voeding alleen 144,1 tegen 141,9.

Sedert de voorafgegane maand is er derhalve een toeneming en wel met 0,6% voor het totale budget en met 1,6% voor de voeding alleen.

De prijsbeweging gedurende de maand Mei, zoals zij in het indexcijfer tot uiting komt, werd beheerst door twee factoren. De eerste is het fixeren door de overheid, van de prijzen geldend op het ogenblik, dat ons land in de oorlogstoestand werd betrokken: bij beschikking van 10 Mei 1940 van de ministers van landbouw en visserij en van handel, nijverheid en scheepvaart werd ten aanzien van alle goederen verboden deze te verkopen tegen prijzen, hoger dan die, welke golden op 9 Mei, en op 16 Mei werd hetzelfde verbod door de Directie van Handel en Nijverheid en het Rijksbureau voor Voedselvoorziening in oorlogstijd, op bevel van den commandant van het Duitse bezettingsleger opnieuw bekend gemaakt. Bij enkele rubrieken van het budget is dan ook een stijging te constateren, welke uitsluitend veroorzaakt wordt door prijsverhogingen, ingetreden vóór genoemde datum. Dat is het geval met de rubrieken kruidenierswaren (doorwerking van de prijsverhoging van koffie aan het einde van April), suiker, vetten (prijsverhoging van rundvet, reuzel en slaolie gelijktijdig met een verlaging van natuurboter in de eerste week van Mei). Overeenkomstig het beginsel, dat bij de berekening der indexcijfers steeds wordt toegepast, zijn deze verhogingen meegerekend voor het gedeelte van de maand, in hetwelk zij golden.

Daarnaast hebben evenwel voor enkele rubrieken invloeden zich doen gelden, welke afhankelijk zijn van het seizoen. Dit betreft vooral de rubrieken aardappelen en groenten. De soorten hiervan, welke in het voorjaar aan de markt komen, zijn gewoonlijk duurder dan die in de voorafgegane maanden. Voor aardappelen kan hieraan nog worden toegevoegd, dat de prijzen, waarmee ten behoeve van het indexcijfer is gerekend en welke aan de hieromtrent van de dienst voor het marktwezen verkregen gegevens zijn ontleend, nog beneden het gemiddelde van de voor dit artikel vastgestelde maximum-prijzen blijven. Ook de rubrieken vis en fruit geven een stijging waar te nemen. Daarentegen is er verlaging bij vlees (rund- en schapenvlees) en eieren.

De stijging bij de voeding wordt in haar werking op het totale indexcijfer verzwakt door een verlaging bij de post electriciteit en door het feit, dat de meeste onderdelen van de „tweede helft" van het budget óf wel geen verandering óf slechts wijzigingen van zeer ondergeschikte betekenis te zien geven.

Een overzicht van het verloop der indexcijfers sedert het uitbreken van de oorlog volgt hieronder.

Maand		totaal		voeding alleen	
Augustus	1939	136,5		124,4	
September	1939	139,1	1,9%	128,2	3,1%
October	1939	142,8	4,6%	133,3	7,2%
November	1939	144,3	5,7%	136,2	9,5%
December	1939	146	6,9%	137,3	10,3%
Januari	1940	146,4	7,3%	138,3	11,1%
Februari	1940	147,7	8,2%	140,4	12,8%
Maart	1940	148,6	8,9%	140,8	13,2%
April	1940	149,3	9,4%	141,9	14,1%
Mei	1940	150,2	10 %	144,1	15,8%

Bij de berekening van deze indexcijfers is de belasting buiten beschouwing gebleven. Indien de met ingang van 1 Mei j.l. geheven 50 opcenten op de hoofdsom der gemeentefondsbelasting hierin worden betrokken, wordt de stijging met 0,3% verhoogd. Hierbij dient men echter te bedenken, dat deze belasting niet moet worden voldaan in één enkele maand, doch dat de betaling over het gehele belastingjaar kan worden verdeeld.

De werkloosheid op 1 April

Vanwege het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft op 1 April 1940 weder een telling laats gehad van de bij de gemeentelijke organen der arbeidsbemiddeling ingeschreven werklozen en bij de werkverruimingen geplaatsten groepen.

Hieronder volgt een vergelijking tussen de thans verkregen resultaten en die van 1 April 1936.

	1 April 1936	In % v/h tot aantal	1 April 1940	In % v/h tot aantal
Jonger dan 18 jr	16.937	4.1%	4.679	2 %
18 t/m 24 jaar ...	60.172	14.7%	17.745	7.5%
25 t/m 30 jaar...	78.210	19.2%	33.298	14 %
31 jaar en ouder	253.368	62 %	181.960	76.5%
	408.687	100 %	237.682	100 %

Uit dit staatje blijkt, dat het totaal aantal mannelijke werklozen en bij werkverruimingen geplaatsten in een tijdvak van vier jaren is gedaald met 42%, doch dat de daling in de groep „jonger dan 18 jaar" 72% en in de groep „18 t/m 24 jaar" 71% bedroeg. De in het staatje opgenomen percentages doen dan ook zien, dat de jongeren op 1 April j.l. een veel kleiner gedeelte vormden van het totaal aantal dan vier jaren geleden.